วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2552

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเทศบาลในจังหวัดสระบุรี

THE PARTICIPATION OF SARABURI MUNICIPALITIES IN EDUCATIONAL MANAGEMENT

[1)] พัทธนันท์ ปรีชาพรประเสริฐ [1)] ภิเษก จันทร์เอี่ยม [1)] ชลอ วงศ์แสวง
[1)] Pattanan Precha-pornprasert [1)] Pisake Jun-eam [1)] Chalo Wongsawang

---

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเฉพาะด้านงบประมาณของเทศบาลในจังหวัดสระบุรีและเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณของเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ตามประเภทของบุคลากรและตามขนาดชั้นของเทศบาล โดยใช้แนวคิดหลักการมีส่วนร่วม 4 ระดับ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะผู้บริหารเทศบาล และสภาเทศบาล ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนปราณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า บุคลากรของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณของเทศบาลในจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับน้อย

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม พบว่า บุคลากรของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

[1)] หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า บุคลากรของเทศบาลในจังหวัดสระบุรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า บุคลากรของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณของเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ผลปรากฏดังนี้

บทบาทหน้าที่ในเทศบาล พบว่า บุคลากรเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขนาดของเทศบาล พบว่า บุคลากรเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the levels of Saraburi municipalities' participation in educational management focusing on budget management and to compare those levels of participation according to personnel types and municipality's sizes. This research studied four areas of participation: participation in making decisions, participation in operating activities, participation in receiving benefits, and participation in evaluating.

The sample of the study consisted of 300 municipality administrators and councils. The instrument used to collect the data was a set of five-rating-scale questionnaires. The statistics for data analysis are percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The findings of the study were as follows:

1. Overall, the participation of Saraburi municipalities in managing educational budgets was at a low level. The further study in each area revealed as followings.

In the area of participation in making decisions, opinions of Sarab

In the area of participation in making decisions, opinions of Saraburi municipality personnel toward the participation levels of Saraburi municipalities in managing educational budgets was at a low level.

In the area of participation in operating activities, opinions of Saraburi municipality personnel toward the participation levels of Saraburi municipalities in managing educational budgets was at a low level overall.

In the area of participation in receiving benefits, opinions of Saraburi municipality personnel toward the participation levels of Saraburi municipalities in managing educational budgets was at a low level overall.

In the area of participation in evaluating, opinions of Saraburi municipality personnel toward the participation levels of Saraburi municipalities in managing educational budgets was at a low level overall.

2. The comparison results of the personnel's opinions toward the participation level of Saraburi municipalities in managing educational budget were as follows:

When classified according to municipality personnel duties, the opinions of the personnel toward the participation levels of Saraburi municipalities in managing educational budget were different at a statistically significant level of 0.05 overall and in each area.

When classified according to municipality's sizes, the opinions of the personnel toward the participation level of Saraburi municipalities in managing educational budget were different at a statistically significant level of 0.05 overall and in each area.

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ใช้ระบบงบประมาณแบบแผนงาน (Planning Programming Budgeting System) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ซึ่งระบบดังกล่าวมุ่งให้มีการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม แต่มีข้อจำกัดบางประการในการบริหาร คือเป็นระบบผสมผสานที่เน้นไปทางระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ มีการรวมอำนาจการตัดสินใจไปไว้ที่ส่วนกลาง ให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่ใช้ไปหรือปัจจัยนำเข้า มากกว่าผลผลิตและผลลัพธ์ มีการควบคุมการจัดสรรงบประมาณอย่างเข้มงวด มีความเคร่งครัดในการเบิกจ่าย เน้นการควบคุมมากว่าผลผลิตและผลลัพธ์ (สำนักงบประมาณ, 2544)

ในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐขึ้น โดยกำหนดให้มีแผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการและแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วย 5 แผนหลักคือ แผนการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจและวิธีบริหารงานภาครัฐ แผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ การเงินและการคลัง เพื่อปรับปรุงระบบการ จัดการงบประมาณเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting) ให้สามารถจัดสรรงบประมาณๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและเป็นธรรม แผนการปรับเปลี่ยนระบบบริหารบุคคล เพื่อสร้างระบบบริหารทรัพยากรบุคคลให้เหมาะกับองค์กรที่กะทัดรัด มีความรับผิดชอบที่ชัดเจน และมีระเบียบวินัย แผนการปรับเปลี่ยนกฎหมาย เพื่อปรับปรุงกระบวนการร่างกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เอื้อต่อการบริการและการพัฒนาประเทศ แผนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยม เพื่อสร้างค่านิยมและจรรยาบรรณของบุคลากรของรัฐให้มีจิตสำนึกในการบริการประชาชน (สำนักงาน ก.พ., 2541)

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ถือเป็นกิจกรรมหนึ่งของการปรับเปลี่ยนระบบการเงิน การคลัง ซึ่งเดิมใช้ระบบการบริหารงบประมาณแบบแผนงาน ซึ่งงบประมาณแบบนี้ไม่สามารถวัดผลสำเร็จของงานได้ ทำให้ไม่สามารถมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรที่จัดสรรให้แก่งานหรือโครงการหนึ่งๆ กับผลต้องการให้เกิดขึ้นหรือวัตถุประสงค์ของงานหรือโครงการนั้นๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงาน ส่วนระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เป็นระบบงบประมาณที่เชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรหรืองบประมาณที่ใช้ไปกับผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น โดยการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ เพื่อให้ได้ผลผลิตและผลลัพธ์ที่สอดคล้องกันกับเป้าหมายของนโยบายและวัตถุประสงค์

เทศบาลในประเทศไทย ได้ถือกำเนิดขึ้นมาภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แนวความคิดและรูปแบบโครงสร้างของเทศบาลจัดได้ว่าเป็นหน่วยปกครองท้องถิ่นของไทยที่มีรูปแบบการปกครอง เช่นเดียวกับประเทศตะวันตก และนับเป็นหน่วยปกครองท้องถิ่นไทยที่มีลักษณะใช้หลักการกระจายอำนาจมากที่สุด เนื่องจากท้องถิ่นในประเทศไทยมีสภาพแตกต่างกัน บางแห่งเป็นชุมชนใหญ่ และบางแห่งก็เป็นชุมชนเล็ก ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการของเทศบาลเหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น จึงแบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ระดับ เรียงตามลำดับดังนี้

1. เทศบาลตำบล เป็นเทศบาลขนาดเล็ก
2. เทศบาลเมือง เป็นเทศบาลขนาดกลาง
3. เทศบาลนคร เป็นเทศบาลขนาดใหญ่

การยกฐานะของท้องถิ่นใดขึ้นเป็นเทศบาลและเป็นระดับใดนั้น ยึดถือความสำคัญของท้องถิ่น จำนวนราษฎรของท้องถิ่นชุมชนนั้น ความหนาแน่นของราษฎร และรายได้ที่คาดว่าจะสามารถเก็บมาเป็นค่าใช้จ่ายตามกฎหมายเทศบาลกำหนดให้จัดเก็บได้เป็นหลัก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 มีผลทำให้สุขาภิบาลจำนวน 981 แห่ง ต้องเปลี่ยนฐานะเป็นเทศบาลตำบล ซึ่งมีผลในวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าเทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมที่สุดแบบหนึ่งสำหรับประเทศไทยในปัจจุบัน

การจัดการศึกษาของไทย ในทุกยุคสมัยรัฐบาลต่างก็ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ประกอบกับกฎหมายแม่แบบของไทย คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความในมาตรา 43 ความว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ในนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามความในมาตรา 81 ความว่า รัฐจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะวัฒนา ธรรมของชาติ ในแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2535 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 19, 23, 29) ได้กำหนดแนวนโยบายการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า ให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน รัฐพึงเร่งรัดและขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชนอย่างทั่วถึงเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น และได้กำหนด แนวทางการจัดการศึกษาในส่วนนี้ไว้ว่า ขยายบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ข้อจำกัดและความสามารถพิเศษของผู้เรียน เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่ห่างไกล ในเขตชุมชนแออัด เขตภูเขาและชายแดน รวมทั้งเด็กที่ต้องย้ายถิ่นฐานตามพ่อแม่ผู้ปกครองไปประกอบอาชีพ สามารถได้รับการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาอย่างทั่วถึง ให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการจัดเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอนให้สัมพันธ์สอดคล้องและเกื้อกูลกับวิถีชีวิตของชุมชน โดยส่งเสริมให้องค์กรต่าง ๆ และประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนา ในส่วนของการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานการศึกษาของรัฐ โดยให้ความสำคัญแก่การศึกษา

ภาคบังคับ การขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม มากกว่าการขยายการจัดบริการ

การจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม มากกว่าการขยายการจัดบริการการศึกษาในระดับสูง โดยที่รัฐบาลเองก็ได้กำหนดนโยบาย สนับสนุนให้องค์กรปกครองการบริหารส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2540 : 31)

จากนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีนั้น เป็นสิ่งจำเป็นและจะหลีกเสียมิได้คือการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรหลักในท้องถิ่นที่จะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในแต่ละท้องถิ่นดังนั้นในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรัฐมีความจำเป็นต้องจัดให้ และให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานี้ เทศบาลจึงเป็นหน่วยงานการบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและสร้างความเจริญให้เกิดแก่ชุมชนในท้องถิ่น ทั้งในการบริหารและการบริการ การจัดให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการศึกษาอบรมเป็นหน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นเทศบาลจึงมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น เพื่อเตรียมการให้สอดคล้องกับหลักการและนโยบายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรที่จะมีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในจังหวัดสระบุรี เพื่อจักได้นำผลการศึกษา มาเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการบริหารการจัดการในด้านการศึกษา ให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ

การมีส่วนร่วม การจัดการศึกษา

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการบริหารด้านงบประมาณของสภาเทศบาลและคณะผู้บริหารเทศบาล แตกต่างกันตามประเภทของบุคลากรและขนาดชั้นของเทศบาลแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณของเทศบาลในจังหวัดสระบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณของเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ตามประเภทของบุคลากรและตามขนาดชั้นของเทศบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ คณะผู้บริหารเทศบาล และสภาเทศบาล ในจังหวัดสระบุรีที่ไม่มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 340 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สภาเทศบาล และคณะผู้บริหารเทศบาลที่ไม่มีโรงเรียนในสังกัดในจังหวัดสระบุรี การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในการเลือกเทศบาลที่จะทำการศึกษาจากเทศบาล 20 แห่ง โดยใช้เกณฑ์ คำนวณหา จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ของ Taro and Yamane (Taro and Yamane, 1973 : 107 อ้างถึงใน ยุทธ ไกยวรรณ์, 2545 : 104) การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling)

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ประเภทของบุคลากรและขนาดชั้นของเทศบาล

3.2 ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณของเทศบาล โดยใช้แนวคิดหลักการมีส่วนร่วมใน 4 ระดับ ดังนี้

3.2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3.2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

3.2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

3.2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

4. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของสภาเทศและคณะผู้บริหารเทศบาลตามตัวแปรต้นที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ประเภทบุคลากร และขนาดชั้นของเทศบาล เป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) และเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริการงบประมาณของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีระดับการมีส่วนร่วม 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scales) เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการบริหารด้านงบประมาณของสภาเทศบาลและคณะผู้บริหารเทศบาล ให้ครอบคลุมคำนิยามศัพท์ นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องตามโครงสร้างเนื้อหา นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Item Objective Congruence Index : IOC) ของ ยุทธ ไกยวรรณ์ (2543 : 123) ถ้าค่าความสอดคล้องได้

น้อยกว่า .50 ถือว่าใช้ได้โดยไม่ต้องปรับปรุง แต่ถ้าค่าความสอดคล้องมากกว่า .50 จะต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.2 นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (tryout) กับกับสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี ในจังหวัดสระบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลไปหาหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach's alpha, วิเชียร เกตุสิงห์, 2530) จากนั้นได้นำมาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ในการวิเคราะห์ใช้สถิติ

5.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ขนาดของโรงเรียน

5.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยถือค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามว่าตกอยู่ในช่วงใด แสดงว่าความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูในโรงเรียนนั้นเป็นแบบนั้น ตามแนวคิดของเบสต์ (Best) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

5.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้ค่า t – test สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (independent samples)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณของเทศบาลในจังหวัดสระบุรี สามารถนำมาสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารเทศบาลและสมาชิกเทศบาลส่วนใหญ่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณของเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ผลปรากฏดังนี้

3.1 ประเภทของบุคลากร พบว่า บุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่ในเทศบาลต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ขนาดของเทศบาล พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลที่มีขนาดของเทศบาลต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณของเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. บุคลากรมีความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะคณะผู้บริหารเทศบาลและคณะสมาชิกเทศบาลส่วนใหญ่เห็นความสำคัญในการพัฒนาเขตพื้นที่มากกว่า ขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ สามารถสนับสนุนการเงินให้กับทางโรงเรียนได้ แต่ขาดการประชาสัมพันธ์และนำเสนอที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนรีวรรณ พรหมชุม และคณะ (นรีวรรณ พรหมชุม และคณะ, 2537 : บทคัดย่อ) ว่าปัญหาในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน คือ กรรมการส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับงานและบทบาทของตน ไม่มีเวลามามีส่วนร่วมและมีแต่ถูกขอทรัพย์สิ่งของ และงานวิจัยของ ชูเลอร์ (อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2537 : 185) ซึ่งวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ไม่มีประสิทธิภาพ ว่าเกิดจากการขาดการประสานงาน

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า คณะผู้บริหารเทศบาลและคณะสมาชิกเทศบาลได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพียงแค่ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่มีผู้กำหนดไว้ ไม่ได้มีส่วนในการร่วมคิด/ตัดสินใจใดๆ ในการกำหนดแผนแนวปฏิบัติ หรือทิศทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและท้องถิ่น ถึงแม้รัฐจะแสดงเจตจำนงในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ดังนั้นจึงควรสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล ได้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่โดยการฝึกอบรมประชุมสัมมนา และจัดจัดให้มีการประชุม ตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในระเบียบอย่างต่อเนื่องและพยายามหลีกเลี่ยงการขอรับบริจาค เพื่อแสดงให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่า สถานศึกษาต้องการความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษามากกว่าการรับบริจาค

2. จากผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณของเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามประเภทของบุคลากรและขนาดเทศบาล พบว่า โดยรวมมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คณะผู้บริหารเทศบาลและคณะสมาชิกเทศบาลที่อยู่ในเทศบาลชั้น 2 กับเทศบาลชั้น 3 และเทศบาลชั้น 4 มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของถนอม

สุขสง่าเจริญ (ถนอม สุขสง่าเจริญ, 2526 : 107 - 116) ที่ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาต่อการพัฒนาโรงเรียนประชาบาล เขตจังหวัดสกลนคร พบว่า กรรมการการศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันจะมีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียน ร่วมมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ขนาดของสถานศึกษาเป็นตัวแปรที่ทำให้ ค่าเฉลี่ยระดับสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางอยู่ในชุมชนที่มีความเจริญ ความสามารถคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นคณะกรรมการการศึกษาได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้แสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ในระดับที่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารเทศบาลและสภาเทศบาล ควรเข้าไปศึกษาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ ในด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริม ให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีมากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเผยแพร่แนวทาง ให้แก่ผู้บริหารเทศบาลและสภาเทศบาลในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาสำหรับโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณของผู้บริหารเทศบาลและสภาเทศบาล แบบเจาะลึกเฉพาะด้านและรายด้าน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดการศึกษาต่อไป

2. ควรศึกษาวิจัยปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณของผู้บริหารเทศบาลและสภาเทศบาลต่าง ๆ เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา

บรรณานุกรม

ยุทธ ไกยวรรณ์. 2543. **พื้นฐานการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนักงาน. 2540. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี.** แถลงต่อรัฐสภา 20 พฤศจิกายน. เอกสารอัดสำเนา.

_____. 2540. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพลเอกชวลิต ยงใจยุทธนายกรัฐมนตรี.** แถลงต่อรัฐสภา 11 ธันวาคม 2539. เอกสารอัดสำเนา.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2544. **ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลทั่วประเทศ : รายงานการวิจัย.** สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

Likert,R. 1978. **The Human organization.** New York : McGraw – Hill.